

Reacties op de Indische Kwestie

We take it... maar strijden verder!

Vorige maand schreef Josselien Verhoeve het artikel 'Too little, too late', over het backpay-akkoord van 3 november 2015. Het akkoord beperkt zich tot de 1100 nog in leven zijnde Rijksambtenaren en KNIL-militairen. Zij krijgen alsnog 25.000 euro. Is daarmee de kous af, of vechten we door? vroegen we onze lezers.

Illustraties Melroy Bisel

Mijn vader was dienstplichtig landstorm-soldaat en is op 17 mei 1944 in krijgsgevangenschap overleden. Ik ben geboren op 21 december 1928, enigst erkend kind omdat mijn vader niet met mijn Javaanse moeder was gehuwd. Gedurende de Japanse bezetting was ik nog minderjarig en dus oorlogswees. **Het salaris van mijn vader over maart 1942 heb ik destijds uitbetaald gekregen.** Dit betekent dat ik eveneens recht heb op zijn salaris gedurende de Japanse bezetting en na 70 jaar ook aanspraak kan maken op de backpay is mijn mening.

H.R. Charles, Maastricht

Zo, het is er eindelijk toch van gekomen, waren de eerste woorden van mijn 93-jarige vader toen ik (zoon, 73 jaar) hem vertelde dat staatssecretaris Van Rijn een akkoord had bereikt met het Indisch Platform [...]. Toen ik hem vroeg hoe hij over het bedrag van € 25.000,- dacht, was zijn antwoord: 'Liever iets dan niets. Het is een kleine genoegdoening, maar ja, je mag een gegeven paard niet in de bek kijken.' En wat nu pap? zei ik tegen hem. **Moeten wij verder gaan of moeten wij stoppen?** Zijn antwoord was kort en bondig: 'Laten wij er maar mee stoppen, het heeft toch geen zin. Dit gedoe heeft 70 jaar gekost, hoe lang moet het nu weer duren, straks zijn alle 1100 personen dood en wat dan?' Mijn pa ziet het niet zitten dat ik en met mij alle andere leeftijdgenoten, de strijd voort zal zetten.

Rein Kwast, Veldhoven

Nederland heeft haar kolonie Nederlands-Indië altijd als een apart gebied beschouwd, een wingewest, waar je voordeel uit kunt halen en waarbij de bevolking van patria en de Oost zoveel mogelijk gescheiden diende te worden gehouden. [...] Dat is zo gebeven. Mijn eerste reactie was om te pleiten voor doorgaan met de strijd die 70 jaar geduurd heeft, met als resultaat een - eigenlijk mager en ontevreden - deal tussen het IP en de Nederlandse overheid. Om de vroegere akkoorden ongedaan te maken, is de enige

weg die naar de Europese Commissie van de Rechten van de Mens. En diens oordeel is definitief bindend. Maar het is een lange weg en de uitkomst is onzeker. Daarbij, de gedachte om nog verdere tientallen jaren te vechten is niet aantrekkelijk. De nabestaanden (2e generatie) zijn dan zelf ziek, moe, oud en misschien zijn ze er niet meer. Mijn - in 1983 overleden - Indische vader heeft nooit geklaagd over achterstallige soldij of salaris. **Hij was allang blij dat hij zijn gezin veilig kon stellen na de roerige periodes in Indonesië.** [...] Mijn vader was een tevreden mens. In zijn naam is het waarschijnlijk tijd om deze kwestie los te laten, zoals ook Nederlands-Indië is losgelaten. [...] Er is - in de geschiedenis - geen weg terug.'

Ellen de Bats

'Mijn vader - ambtenaar bij 's Landskassen, 36 jaar jong - moest voor vorstin en vaderland in dienst. Nooit bij het KNIL geweest. Was z.g. 'dienstplichtig'-sergeant 1e klas. December 1941 opgeroepen, in 1942 vertrokken en als krijgsgevangen-dwargarbeider aan de Birma-Siam spoorlijn gewerkt. Nooit meer teruggekomen. [...] Liet een vrouw en vijf kinderen achter. [...] **Zij, die achtergebleven vrouwen, hadden financiële steun nodig om met hun kroost te overleven.** O ja, we ontvingen iets van Het Gebaar, maar wij hebben na overkomst in Nederland alle kosten moeten terugbetalen. Dus als je nu een financiële tegemoetkoming ontvangt, heb je die in feite uit eigen *kantong* betaald. [...] Heeft het IP hier wel aan gedacht toen ze met deze deal akkoord gingen? De overlevenden kunnen het in ieder geval nog verdelen onder hun nazaten. Het is hen gegund. Dank u voor uw aandacht. Ik tel mijn zegeningen.'

Tineke van Ommen-Douwes, Den Dungen

'Mijn vader heeft als zo vele overleden POW'ers dit gedrag van haar Rijksoverheid voorzien, met zijn woorden: zij zullen wachten met betalen totdat slechts een enkeling van hun is overgebleven. De gevolgen van de slavenarbeid die hij moest verrichten in de

mijnen van Motoyama/Hiroshima, heeft hij geestelijk en lichamelijk tot aan zijn dood gedragen. **Ja, hij kon in aanmerking komen voor een medaille, maar moest dit zelf aanvragen bij defensie (wat hij niet heeft gedaan).** Voordat hij overleed, heeft hij mij en zijn kleinkinderen expliciet opgedragen om namens hem op te treden en zijn claim richting Rijksoverheid op te eisen op het moment dat de mogelijkheid zich voor zou doen. Daarom geef ik namens mijn vader te kennen deze tweedeling niet te accepteren: zijn achterstallig soldij behoorde ook hem of zijn kinderen (erfrechtelijk) toe. Laten we dan als kinderen ons verenigen in een stichting, die zich dan namens hun overleden vaders en opa's wenden tot de Europese Commissie van de Rechten van de Mens.'

André Martherus, Hoogwoud

Wie heeft dit 'uitonderhandeld'? Hiervoor moet je de Indische lobby inschakelen! Politici met roots in Nederlands-Indië! Sorry hoor maar er zijn toch nog wel echte knokkers onder ons Indo's die wél voor de nabestaanden resultaat hadden kunnen halen? **Waarom is het Indisch Platform hiermee akkoord gegaan?** Ze kunnen toch met feiten en rekensommen en sterkere argumenten het onderste uit de kan halen? Ik heb betere deals voor mijn klanten uitonderhandeld! Zeggen dat het erkenning is, is een zwakgebod. Rechtvaardige en obligatoire nakoming van achterstallige salarissen van allen had het uitgangspunt moeten zijn. Zou voor mij een reden zijn om een oproep te doen aan alle 3e en 4e generatie Indo's en Maluku om een keer duidelijke standpunten in te nemen en niet een houding te hebben van: ik hoop dat we op gesprek mogen komen en dat ze naar ons luisteren... Als ik lees hoe het Indisch Platform is opgebouwd, dat is niet meer van deze tijd. Teveel aangesloten leden met eigen deelbelangen maar uiteindelijk is er slechts voor een kleine groep een 'deal' gesloten... Met alle respect voor de woordvoerder maar ik zag toch weer die té Indo-nederigheid...'

Samuel Totays, Dordrecht (via facebook)

Ik gun de 1100 nog in leven zijnde voormalige Rijksambtenaren en KNIL-militairen de tegemoetkoming, maar staatssecretaris van Rijn moest zich schamen! **De opmerking dat de mensen er geen recht op hadden, schiet bij mij volkomen in het verkeerde keelgat.** Mijn vader (enkele jaren geleden overleden) was krijgsgevangene en moest aan de Birma-spoorweg werken. Hij heeft er trauma's aan overgehouden en zijn gezin (mijn moeder en ik) hebben er danig onder geleden. Zelfs nu na 70 jaar is er nog steeds geen genoegdoening, ook niet ten opzichte van de nabestaanden. Mijn vader was in dienst bij het KNIL, maar nu is hij dood en het achterstallige soldij daar heeft hij RECHT op! *Pukul terus*, tot aan de Europese Commissie van de Rechten van de Mens!

Efraim Engelbert van Bevervoorde, Amsterdam

Indische fantoempijn

Losgesneden van de wortels
over grote zeeën vervoerd
kwamen velen aan land

Bomen met takken zonder bladeren
witte velden ongerept tot ver
zagen velen in dit land

In pensions en kampen zonder spullen
verspreid met een doel
over het kleine, volle land

De taal was en is gelijk
uitspraak en begrip heel anders
ontvangen met kilte in dit land

Velen aan de slag
toekomst opbouwen en dan zwijgen
onbegrijpelijk vechten om erkenning

Bart Huysman, Thesinge

Artikel 'De Indische Kwesitie' gelezen en vanaf eerste moment meegestreden voor de backpay van wijlen mijn man: H.J. Mahieu, geboren 25 februari 1921 te Gorontalo,

Celebes. Nu 22 jaar geleden overleden. Na zijn dienstplicht krijgsgevangene van de Jap. Tewerkgesteld aan de Burma/Siam spoorlijn. Ik sta achter optie 2 en blijf verder strijden voor volledige uitbetaling - na 70 jaar - van zijn loon.

J.V. Mahieu-Manz (1926), Den Haag

Dit zal waarschijnlijk wel de laatste keer zijn dat F. Schurink, een 91-jarige man geboren in het voormalige Nederlands-Indië, en A.M. Schurink-Regeer, een 84-jarige vrouw ook in het voormalige Nederlands-Indië geboren, kunnen protesteren. Vele malen hebben wij ons 'geleden' verleden, tijdens de oorlogen met Japan en Indonesië, proberen uit te leggen aan Nederlanders hier in Nederland. Maar steeds vroeg men dan om bewijzen. **Hoe kun je bewijzen dat de Jap alles van ons heeft afgepakt? Ze hebben heus geen foto of briefje achtergelaten, als ze ons molesteerden.** En zelf hadden we niets meer. U begrijpt onze keuze is de 2de optie, de kous is nog niet af. De regering hier in Nederland moet zich schamen om dit gebeuren weg te moffelen onder een stapel papiertjes.

F. Schurink en A.M. Schurink-Regeer, Breda

De Japanse bezetting van Nederlands-Indië die hij maar ternauwernood overleefde (Birmaspoorlijn, Changi-jail), tekende het leven van mijn vader, arts-psycholoog Nic Beets (1915-1986). Voor hem uitte zich dat vooral door het uitblijven van bevrijding. Terwijl Nederland op 5 mei 1945 de bevrijding vierde, volgde in Nederlands-Indië na WO II de Indonesische vrijheidsstrijd. Opnieuw onzekerheid en in 1949 ging het land verloren. Volgens zijn eigen zeggen (zijn speech bij de Herdenking 15 augustus 1980, Jaarbeurs Utrecht) werd zijn identiteit 'gekleurd door niet-gehonoreerde of bedrogen verwachtingen', en kende hij **schaamtegevoelens over hoe schamteloos hij in zijn vaderland door sommigen werd behandeld:** '...de kronkelrederingen waarmee decennialang betalingen en schadeloosstellingen opzij geschoven konden worden.' Hij zag dat als psychisch

geweld, aangedaan door niet te erkennen dat hij een volwaardige dienaar van het Rijk der Nederlanden is geweest. Met vele lotgenoten voegde en schikte hij zich bij de wederopbouw van een klein land dat door een andere vijand – Duitsland – was leeggeroofd.

Mijn vader ligt pas rustig in zijn graf als hij én zijn nabestaanden zijn bevrijd van schaamte rond de backpay. Daarom optie 2: *we take it*, maar strijden verder. Ik ondersteun een gang naar de Europese Commissie van de Rechten van de Mens.

Gijs Beets (1949), Delft

Na het bombardement op Pearl Harbor streed mijn vader als Indische patriot 3 maanden lang een ongelijke strijd in naam van de koningin. Vanaf 8 maart 1942 zat hij in verschillende jappenkampen op Java. Direct na de oorlog berekende mijn vader f 24.500,- achterstallig salaris te moeten ontvangen. Een behoorlijk bedrag omgerekend naar huidige maatstaven. Als kind in Indië en Nederland herinner ik mij dat er altijd geld te kort was. Mijn jeugd was aangenamer geweest als ons gezin over ruimere financiële middelen had kunnen beschikken. Uitbetaling van vaders backpay had zeker daartoe bijgedragen. Uiteraard gun ik de levende rechthebbenden hun € 25.000,- Ik vind echter dat de regering ook moet uitkeren aan de nabestaanden die de jappenkampen hebben overleefd. Desnoods wordt er een successie sleutel toegepast. Geen bij de WO II betrokken geallieerde naties heeft zijn ambtenaren zo onrechtvaardig bejegend als onze Nederlandse rechtsstaat! **Over schadeloosstellingen en excuses durf ik niet eens te spreken.** Ik voel nog steeds geen warme gevoelens voor het land waarin ik noodzaak ben te leven.

Luuk van der Linden (1940), Groenekan

Nog hoor ik dhr Lubbers in 1991 zeggen: de Indische mensen moeten niet zo zeuren, de kous is af. Maar na in hetzelfde jaar de Japanse krans bij het Indisch Monument in de vijver terecht kwam en hij op 15 augustus 3

eieren in zijn gezicht kreeg, werd het Indisch Platform opgericht. In het jaar 2000 werd gewerkt aan Het Gebaar. **Wij moeten doorgaan, desnoods bij de Europese Commissie van de Rechten van de Mens.** Bij de eerstkomende hoorzitting in de Tweede Kamer met zijn allen in een T-shirt met op de voor- en achterkant: 'Ook wij vochten voor Vorstin en Vaderland'. Wij mensen uit Indië moeten één zijn en tot onze laatste snik poekoel teroes!
A.L. van Maarseveen (1925), Scheveningen

Zelden heb ik een artikel in de *Moesson* zo kunnen onderschrijven. *Too little, too late*, was ook de eerste gedacht die bij mij opkwam toen ik enige tijd geleden een kort bericht in *de Volkskrant* las over deze backpay van de regering aan de zeer bejaarde militairen en ambtenaren. Het feit dat er slechts een kort bericht aan gewijd was, gaf al aan dat deze kwestie niet erg leeft onder de Nederlandse bevolking. Mijn tweede gedachte was: en mijn vader dan, hij was KNIL-officier, heeft aan de Birma-spoorweg gewerkt. Hij heeft ook in die jaren niets ontvangen, hij stierf in 1989. Hoe onrechtvaardig dat hij de backpay niet heeft mogen ontvangen. De Nederlandse Staat laat zich weer van zijn krenterigste kant zien ten aanzien van zijn onderdanen die in Nederlands-Indië verbleven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Immers de Nederlandse ambtenaren in Nederland werden wel grotendeels uitbetaald. Ik had vrede met Het Gebaar dat indertijd is uitbetaald. Het was immers een soort van erkenning van doorstaan leed en na zoveel jaar was er toch niets meer te verwachten aan backpay. Nu de regering schoorvoetend met een bedrag aan de enkele overlevenden over de brug komt en daarmee toch toegeeft dat zij zwaar in gebreke is gebleven aan erkenning en genoegdoening, nu zou ik het toch wel op prijs stellen als het Indisch Platform nog de moed heeft om deze hele kwestie voor te leggen aan het Europees Hof.

Janneke Schaafsma-Geelen, Den Haag

